

Motion till riksdagen 2020/21:3908

av Elin Segerlind m.fl. (V)

med anledning av prop. 2020/21:134 Förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter

---

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen bör göras tillämplig för leverantörer med en årsomsättning på högst 350 miljoner euro och för köpare med en omsättning på mer än 2 miljoner euro och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

I propositionen föreslås en ny lag om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter. Lagförslaget är föranlett av det EU-direktiv som reglerar samma problematik och som antogs 2019 av Europaparlamentet. Genom den nya lagen införs förbud för köpare med en årsomsättning på över motsvarande 2 miljoner euro att använda vissa handelsmetoder mot leverantörer. I den föreslagna lagen finns även bestämmelser om tillsyn och om sanktioner för den som bryter mot förbuden mot otillbörliga handelsmetoder. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 november 2021.

Stärk primärproducenternas och småföretagens villkor

Vänsterpartiet välkomnar en ny lagstiftning för att förhindra otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter. Brist på rättvisa villkor för försäljning och köp inom livsmedelssektorn riskerar annars att ge negativa effekter såväl för jordbrukare och småföretagare som för konsumenter. Inte minst riskerar de största negativa effekterna att uppstå för befolkningen i såväl glesbygd som jordbruksbygder när det är avsevärda obalanser i förhandlingsstyrkan mellan leverantörer och köpare. Otillbörliga

handelsmetoder kan t.ex. uppstå när en större och starkare handelspartner försöker införa vissa metoder eller kontraktsmässiga arrangemang som är till dess fördel i samband med en försäljningstransaktion och som bryter mot god affärssed.

Direktivet är ett s.k. minimidirektiv och är tillämpligt på vissa otillbörliga handelsmetoder som förekommer vid kommersiell försäljning av jordbruks- och livsmedelsprodukter. Med jordbruks- och livsmedelsprodukter avses t.ex. såväl livsmedel som djurfoder och snittblommor. Intentionerna med denna reglering har varit att stärka mindre primärproducenters ställning i handelskedjan i relation till större köpare. Vänsterpartiet anser att detta är av stor betydelse för att även stärka vår nationella självförsörjning av livsmedel som är ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart producerade och i ökande utsträckning tillgängliga nära konsumenterna.

Vänsterpartiet ställer sig i stora delar bakom det som regeringen föreslår i propositionen. Vi delar dock de erinringar som både Konkurrensverket och Svensk Handel gett uttryck för. I remissyttrandet till regeringens utredning inför propositionen konstaterar Konkurrensverket följande:

”En utvidgning [av lagstiftningen i enlighet med utredningens förslag] till att omfatta alla leverantörer skulle göra det möjligt även för mycket stora leverantörer att kunna återropa reglerna även gentemot betydligt mindre köpare, vilket inte är i enlighet med direktivets syfte. Konkurrensverket anser att en sådan utvidgning av tillämpningsområdet, som innebär att regelverket kan få en annan verkan än vad som åsyftats i direktivet, behöver övervägas ytterligare. Bland annat bör det övervägas om det finns övertygande skäl för att åstadkomma en generell förskjutning av marknadsakt i värdekedjan och vad det skulle få för effekter för konsumenterna.”

Även Svensk Handel vänder sig mot regeringens lagförslag som innebär att även mycket stora leverantörer med hög omsättning ska omfattas av samma skydd som de mindre leverantörerna. De föreslår därför att den svenska lagstiftningen undantar företag med mer än 3,5 miljarder SEK (350 miljoner EUR) i årsomsättning från skydd, i enlighet med EU-direktivets ursprungliga bestämmelser. Man menar att den svenska lagstiftningen bör spegla direktivets syfte, att skydda den mindre leverantören mot den större köparen. En lagstiftning som syftar till att skydda små livsmedelsproducenter mot större köpare bör undanta miljardföretag från skydd. Endast 30 företag av totalt ca 120 000 i livsmedelskedjan har en årsomsättning på över 3,5 miljarder SEK. Dessa 30 företag står samtidigt för 37 procent av den totala omsättningen i livsmedelskedjan. Inget av de företag som lagstiftningen från början är tänkt att stärka, dvs. primärproducenterna, har en omsättning på mer än 1,5 miljarder SEK.

Vänsterpartiet delar denna kritik mot förslaget. Regeringens förslag riskerar t.ex. att enskilda butiker inte kan avbeställa med kortare varsel än 30 dagar från stora koncerner eller att en köpare som har en stor koncern som leverantör och vill ändra i avtalet för att stärka social och miljömässig hållbarhet kan riskera att anses bete sig otillbörligt. Med anledning av detta föreslår vi följande ändring i propositionen.

Lagstiftningen bör göras tillämplig för leverantörer med en årsomsättning på högst 350 miljoner euro och för köpare med en omsättning på mer än 2 miljoner euro. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hanna Gunnarsson (V)

Jens Holm (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Yasmine Posio (V)

Håkan Svenneling (V)

Jessica Thunander (V)